

Ксения Александровна Абульханова-Славська. – М. : Наука, 1980. – 336 с.

2. Нечаева Н. П. Ответственно относиться к учению / Н. П. Нечаева // Сов. педагогика. – 1985. – № 9. – С. 45–47.

3. Нижнекевич З. Як виховувати у молодших школярів відповідального ставлення до навчання / З. Нижнекевич. – Івано-Франківськ, 2000. – 87 с.

4. Пророк Н. В. Формирование мотивов учения у шестилетних школьников / Н. В. Пророк. – К., 1989. – 280 с.

5. Психология: словарь / [под. общ. ред. А. В. Петровского, М. Г. Ярошевского]. – М. : Политиздат, 1990. – 494 с.

Волкова Н.В.,
асистент,
Криворізький ДПУ

ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ І ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У СТУДЕНТІВ ТЕХНОЛОГО- ПЕДАГОГІЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ

В статье раскрывается вопрос о необходимости формирования информационной культуры и компетентности современного молодого образованного человека. Акцентируется на определяющей роли высокого уровня информационной культуры, которая стимулирует процесс усовершенствования учебно-воспитательного процесса; обеспечивает доступность и эффективность образования, подготовку молодого поколения к жизнедеятельности в информационном обществе.

The problem of necessity of formation of the contemporary young educated man's informational culture has been revealed. The article stresses on importance of informational culture high level, which stimulates the improvement of training process; provides the availability & effective ness of educational process; the readiness of young generation for vital activity in the information society.

Становлення інформаційного суспільства в Україні передбачає подальший розвиток та постійне вдосконалення технічних та технологічних можливостей для досягнення максимальної ефективності процесу поповнення його членами власного багажу знань упродовж усього життя відповідно до парадигми безперервної освіти, складовою якої є вміння активно та самостійно шукати інформацію та отримувати знання. Територіальний бар'єр у доступі до інформації руйнується завдяки впровадженню новітніх інформаційних технологій (НІТ).

Зміна пріоритетів в інформатизації загальноосвітньої та вищої освіти досліджувалася значною кількістю вітчизняних педагогів та науковців, серед яких слід відзначити таких дослідників: С. Антонова, А. Верлань, О. Гокунь, М. Жалдак, І. Іваськів, В. Ключко, О. Комісарова, Ю. Машбиць, В. Михалевич, Н. Морзе, В. Пikelьна, Ю. Рамський, О. Удод та ін. Проведені дослідження сприяли напрацюванню значного як теоретичного, так і педагогіко-експериментального матеріалу, яким обґрунтовувалася необхідність приділення уваги комплексному характеру змін в культурі особистості молодого людини, які сприятимуть більшій її підготовленості до новітніх умов соціального життя інформаційного суспільства. Такої ж позиції щодо необхідності формування засобами навчально-освітньої діяльності інформаційної культури особистості через вплив на світогляд, його ціннісні виміри, стиль мислення, культуру спілкування тощо дотримувалися й зарубіжні дослідники, серед яких зазначимо В. Андрущенко, М. Верта, Б. Гершунського, О. Гліссана, А. Єршова, О. Ільківа, М. Коляди, В. Оконя, В. Розумовського, А. Столяревської, А. Суханова, В. Шолоховича та ін.

Проблему інформаційної культури майбутнього фахівця науковці досліджували в різних аспектах. У психолого-педагогічному аспекті дослідження велися за такими напрямками: роль читання в розвитку особистості (М. Головатий, В. Сухомлинський та ін.); культура роботи з книжкою (В. Буряк та ін.); розвиток пізнавальної самостійності учнів (В. Паламарчук, О. Савченко, та ін.); формування загальнонавчальних умінь та навичок студентів (Ф. Гоноболін, Г. Каджаспірова, М. Фіцул, та ін.); розуміння тексту (П. Гальперін, І. Лернер, та ін.); У методологічному аспекті застосовувались методики визначення розуміння тексту (Н. Чепелева); методика удосконалення вмінь та навичок читання (Л. Макаренко, І. Рапопорт та ін.). У бібліотекознавчому аспекті розглядалася проблема керівництва читання (А. Гін та ін.). Закладені в цих дослідженнях положення та висновки мають важливе значення для розробки і вдосконалення вмінь та навичок роботи з літературою, використання її для навчання та самовдосконалення.

Аналіз навчально-виховного процесу у вищих навчальних закладах свідчить про невизначеність системи освітньо-педагогічних закладів щодо формування інформаційної культури особистості, має місце недооцінка ролі елементів світоглядної культури та культури мислення, що відповідають

вимогам інформаційного суспільства у професійній діяльності, звуженість завдань формування інформаційної культури особистості лише завданнями суто технічної підготовки до роботи з електронно-обчислювальною технікою.

Інформаційна культура розглядається багатьма науковцями як один із важливих аспектів загальнолюдської культури. Зміст і проблематику інформаційної культури необхідно розглядати на основі співвідношення інформаційно-технологічних та соціально-культурних моментів у діяльності суспільства. За визначенням Е. Семенюка, інформаційна культура – це “...складова людської культури взагалі, яка характеризує рівень всіх комунікативних процесів, які здійснюються в суспільстві. Категоріями інформаційної культури людини слід вважати її вміння правильно формулювати свої запити, ефективно здійснювати пошук необхідних джерел в усій сукупності доступних інформаційних ресурсів, вміння добирати, оцінювати інформацію і створювати якісно нову” [2].

У своїх статтях Е. Семенюк особливу увагу приділяє аналізу взаємозв'язку інформаційної й технологічної культури, говорить про органічний взаємозв'язок інформаційної культури з інформаційним середовищем. Інформаційна культура розглядається науковцем у контексті розвитку безпаперової інформатики й поглиблення інформації суспільства [2].

Сьогодні інформаційна культура переживає значну кризу. Це, насамперед, пов'язано з інтелектуальним рівнем і духовністю суспільства: значна частина молодого покоління не має достатніх знань, необхідних на початку ХХІ ст., не має високих ідеалів та моральних орієнтирів, не відзначається достатньою загальною культурою, бажанням і умінням працювати, не прагне духовного збагачення. Ці всі фактори вплинули на системи виховання вищої школи. Зовсім не приділяється увага пошуку необхідної інформації, вмінню працювати з книгою, слабкій орієнтації в сучасній системі соціальної інформації та її засобах, шляхам пошуку необхідної інформації. Має місце слабка орієнтація в сучасній системі соціальної інформації та її засобах, незнання шляхів пошуку необхідної інформації; погане володіння навіть рідною мовою (включаючи навчальну літературу та довідкові видання); також надто низький рівень мережі бібліотек, занедбаність книжково-бібліотечної справи, її невідповідність сучасним світовим вимогам за такими параметрами, як розвиток мережі

бібліотек, серйозне відставання в галузі інформатизації. Саме ці фактори призвели інформаційну культуру до теперішнього стану, стану кризи.

Детальне вивчення науковцями поняття “інформаційна культура” показало, наскільки багатогранне і складне це питання. Так, А. Пеньков звертає увагу на те, що “...особливу увагу при формуванні інформаційної культури слід приділяти культурі спілкування – вміння обґрунтовано викладати свою точку зору, вміння вислуховувати чужу й давати їй об’єктивну оцінку, укладати програму спільної діяльності для досягнення спільної мети” [1].

Питання формування інформаційної культури як основи інноваційного потенціалу фахівця, його інтелектуального й фізичного розвитку, таким чином, виходить за рамки цих дисциплін і стає основою формування цілісної системи взаємопов’язаних і взаємодіючих дисциплін у процесі професійної підготовки.

Поряд із трансформацією “комп’ютерної грамотності” й “інформаційної культури” змінюються і традиційні вчительські вимоги до знань – “знати та відтворювати” трансформуються у вимогу інфосфери – “уміння знайти інформацію”. Ефективність пошуку інформації, враховуючи інтенсивність інформаційних потоків, стає визначальним фактором розвитку особистості, формування її інформаційної культури, соціальної адаптованості.

Поняття “інформаційна культура особистості” входить у більше широке – “культура особистості”, під якою розуміється система особистісних якостей (розуму, характеру, уяви, пам’яті), що усвідомлюються самим індивідом як цінності й цінуються в суспільстві. Більш вузьке за обсягом поняття “інформаційна культура особистості” ми визначаємо як здатність і потребу фахівця використати доступні інформаційні можливості для систематичного й усвідомленого пошуку нового знання, його інтерпретації й поширення. При цьому зміст педагогічного аспекту проблеми підвищення інформаційної культури студента полягає в пошуку шляхів і засобів поєднання роботи з формуванням навичок збору, зберігання, переробки, поширення інформації і пізнавальних, інтелектуальних якостей майбутніх фахівців.

На думку Л. Угріна: “Інформаційна культура – це сукупність системних відомостей про основні способи та подання знань, вміння і навички, застосування їх на практиці” [5].

Ми розглядаємо інформаційну культуру як складову професійної культури вчителів. Вона, з одного боку, характеризує суб'єктів педагогічної діяльності, а з другого – виступає умовою ефективності цієї діяльності.

Незважаючи на тріхи незвичне сполучення слів “інформаційна культура”, цей термін закономірний і позначає відповідну організацію процесу керування.

Перший підхід до розуміння інформаційної культури визначається науковцями в усвідомленні інформаційної культури як процесу творчої діяльності. Інформаційна культура аналізується через процеси духовного виробництва (виробництва духовних благ, цінностей, знань, інформації), функціонування та вдосконалення особи.

Другий підхід – інформаційна культура розглядається як специфічний спосіб людської діяльності. Представники другого підходу (концепції) пропонують загальну модель культури як універсальної властивості суспільного життя.

Поняття інформаційна культура формувалося в процесі інформатизації освіти, базуючись на алгоритмічній культурі й комп'ютерній грамотності, які є підґрунтям інформаційної культури вчителів. Ми визначаємо інформаційну культуру як інтегративну якість особистості й показник її професійної підготовки.

Виходячи з того, що інформаційна культура пов'язана з соціальною природою людини і є результатом розвитку різноманітних здібностей людини, з іншого боку, вона зумовлюється рівнем розвитку інформаційних технологій.

Під інформаційною культурою ми розуміємо – складне соціальне явище, яке виступає як професійна складова в світі інформаційних відносин майбутніх фахівців індустріально-педагогічних факультетів.

У суспільстві інформаційні потреби несуть масовий характер, починають виявляти все більш помітний вплив на різні сторони суспільного життя, обумовлюючи їх специфічну трансформацію.

Багато авторів у змісті поняття “інформаційна культура” виділяють два аспекти й визначають це складне особистісне утворення як:

- сферу культури, пов'язану з функціонуванням інформації в суспільстві й формуванням інформаційних якостей особистості;
- міру гармонізації її внутрішнього світу в процесі засвоєння всього обсягу соціально значущої інформації;

- якісну характеристику життєдіяльності людини в сфері отримання, передачі та зберігання інформації, де пріоритетними є загальнолюдські цінності;

- сукупність інформаційних можливостей, які доступні спеціалісту в будь-якій сфері діяльності на момент розвитку цивілізації;

- рівень знань, який дозволяє особі вільно орієнтуватися в інформаційному просторі, брати участь в його формуванні й сприяти інформаційній взаємодії;

- оптимальні засоби поведінки зі знаками, даними, інформацією і її використання зацікавленими користувачами для вирішення теоретичних та практичних завдань;

- вміння цілеспрямовано працювати з інформацією й використовувати для її отримання, обробки й передачі комп'ютерні інформаційні технології, сучасні технічні засоби та методи.

Аналіз наукової літератури дозволив визначити, що інформаційна культура вчителя, як професійно значуща складова, не може бути сформована відірвано від загальної педагогічної культури. Інформаційна культура як сукупність певних компетентностей, може бути сформована тільки за умови чіткої організації навчального процесу, розробки та впровадження нових форм, методів та засобів навчання. Метою навчання у даному випадку разом із формуванням знань, умінь і навичок стає формування професійних особистісних якостей, необхідних сучасному вчителю.

Підсумовуючи, зазначимо, що зібрана нами у дослідженні інформація показала необхідність вивчення інформаційної культури. Сучасна інформатизація суспільства, НІТ суттєво впливає на всі компоненти педагогічної системи і потребує відповідного коректування навчально-виховного процесу.

Список використаних джерел

1. Пеньков А.В. Использование новой информационной технологии при преподавании математики в старших классах: дисс. ... канд. пед. наук: 13.00.09 "Теорія навчання" / Пеньков А.В. – К., 1992. – 210с.

2. Семенюк Э.П. Информационная культура общества и прогресс информатики / Э.П. Семенюк // НТИ. – 1994. – №1. – С.34-43.

3. Семенюк Э.П. Информатизация общества, культура личности / Э.П. Семенюк // НТИ. – [Сер.1]. – 1993. – №1. – С.1-7.

4. Семенюк Э.П. Технологический этап научно-технической революции информатики / Э.П. Семенюк // НТИ. – [Сер.1]. – 1995. – №1. – С.1-9.

5. Угрин Л.Я. Формування інформаційної культури та розвиток громадянської освіти: (сесія третя) [Електронний ресурс] / Internet. – 2004. – №12. – Назва з титул. екрану.

6. Урсул А.Д. Модель ноосферно-опережающего образования III тысячелетия / А.Д. Урсул // Сб. тез. и материалов III Междунар. симпозиума "Открытое общество и устойчивое развитие". – Зеленоград, 2001. – [Т. VII]. – С.137-202.

Глебова Н. О.,
викладач,
Криворізький ТУ

КОМПЕТЕНТНІСТЬ МАЙБУТНІХ МЕНЕДЖЕРІВ-ЕКОНОМІСТІВ ЯК УМОВА ЇХ ПОДАЛЬШОЇ УСПІШНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Социально-экономические изменения, которые происходят на современном этапе, детерминируют формирование новых требований как к системе управления в целом, так и к управленческим кадрам. Современное управление на всех уровнях должно обеспечить структурную перестройку экономики Украины: создать новую эффективную модель хозяйствования; рационально использовать все виды ресурсов; быстро реагировать на проблемы, которые возникают в разных сферах деятельности и находить пути их оптимального решения.

Socio-economic changes undergoing at present time, predetermine new demands for both a system of management as a whole and personnel management. Modern management at all levels has to guarantee economy of Ukraine structure reconstruction: to create a new effective model of activity; to use rationally all kinds of resources; to respond promptly to the problems that arise at different spheres of activity and find ways of their effective solving.

Метою статті є визначення професійної компетентності менеджерів-економістів та напрями професійної підготовки фахівців в галузі управління.

З огляду на ситуацію, що склалася в Україні, забезпечити подальший економічний розвиток держави, її конкурентоспроможність та перспективність здатні тільки високопрофесійні управлінці. Розв'язання